

Gymnázium, Šrobárova 1, 042 23 Košice

**Prijímacie skúšky
zo slovenského jazyka
a literatúry**

14. máj 2018

Ukážka 1

Július Lenko – Dcéрке

*Tolko lásky a nehy v očiach máš,
že každou vecou bývaš očarená.
A keď mi hráš, keď hudbou Beethovena
celý náš byt až po strop naplňaš,*

*keď v notách, zvučných ako hrkálky,
i tvoje malé detské srdce bije,
ja spoza záclon každej melódie
na tvoju cestu hľadím do diaľky.*

*Chod' ňou, a nezablúď, i keď cesta tá
raz bude priama a raz klukatá,
raz pôjde slncom a raz cez víchricu.*

*Život neplynie ako sladký sen,
má víry, blesky ako Beethoven.
Len majster zvládne jeho klávesnicu.*

Na ukážku 1 sa vzťahujú úlohy 01 – 05

01 Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky 1?

- A Autor svojou tvorbou pomáha dcére prekonať životné prekážky.
- B Autor básne vystríha dcéru pred negatívnymi stránkami života.
- C Autorov vzťah k dcére je založený na zmyslovom vnímaní.
- D Autorovi dcérina hra na klavíri pripomína jeho vlastné detstvo.

02 Ukážka 1 predstavuje

- A epickú báseň o rodičovskej láske, kráse umenia a genialite Beethovena.
- B lyrickoepickú báseň o rodičovskej láske a láske k vážnej hudbe.
- C lyrickú báseň o rodičovskej láske a o nevyspytateľnosti ľudského života.
- D lyrickú báseň o rodičovskej láske a životnom diele Beethovena.

03 V druhej strofe ukážky 1 sa okrem iného nachádzajú

- A 3 osobné privlastňovacie zámená a 1 ukazovacie zámeno.
- B 2 osobné privlastňovacie zámená, 1 osobné základné zámeno a 1 vymedzovacie zámeno.
- C 1 neurčité zámeno, 2 osobné privlastňovacie zámená a 1 osobné základné zámeno.
- D 1 zvrtné zámeno, 1 vymedzovacie zámeno a 2 privlastňovacie zámená.

04 V ktorom z uvedených slovných spojení sa nachádza epiteton?
A hudbou Beethovena B detské srdce C kľukatá cesta D sladký sen

05 Označ nesprávne tvrdenie súvisiace s ukážkou 1:

- A 6. verš ukážky 1 obsahuje postupne rozvitý prívlastok.
- B V 10. verši ukážky 1 sa nachádzajú opozitá/antonymá.
- C 6. verš ukážky 1 obsahuje viacnásobný prívlastok.
- D V 9. verši ukážky 1 sú slovesá v rozkazovacom spôsobe.

Ukážka 2

J. B. P. Molière – Lakomec (úryvok)

HARPAGON: *Takú príležitosť treba bez váhania lapiť za vlasy. Je tu výhoda, akú by som inde darmo*

hľadal. Pán Anselm je ochotný vziať si Elizu bez vena.

VALÉR: (Prekvapene) *Bez vena?*

HARPAGON: *Áno, bez vena.*

VALÉR: *Potom nepoviem jediného slova. Vidíte, to je ozaj pádny dôvod. Pred ním len kapitulovať.* HARPAGON: *Pre mňa je to znamenitá úspora.*

VALÉR: *Bezpochyby. Škoda sa škriepiť. **Pravda**, vaša dcéra môže pripomenúť, že manželstvo je vec*

oveľa vážnejšia, ako sa zdá. Že v ňom ide o šťastie alebo nešťastie na celý život. Že zväzok, ktorý má trvať až do smrti, treba uzatvárať vždy len s najväčšou opatrnosťou.

HARPAGON: *Bez vena.*

Na ukážku 2 sa vzťahujú úlohy 06 – 10

06 V ukážke 2 predstavuje Harpagon

A starostlivého ženicha, ktorému ide o životné šťastie krásnej Elizy.

B prešibaného ženicha, ktorý si nechce vziať Elizu bez majetku.

C lakomého otca, pre ktorého sú finančné statky to najdôležitejšie.

D šetrného otca, ktorý chce finančne zabezpečiť dcéru až do smrti.

07 V ktorej možnosti je najlepšie vystihnutý význam podčiarknutej vety v ukážke 2?

- A vzdialiť sa
- B pokloniť sa
- C vzdať sa
- D chrániť sa

08 Prvá veta 2. Valérovej repliky z ukážky 2

- A je jednoduchá veta dvojčlenná, úplná.
- B má slovesno-menný prísudok.
- C obsahuje slovo, ktoré nemá vetnočlenskú platnosť.
- D obsahuje aj príslovkové určenie.

09 Ktoré slovné druhy predstavujú zvýraznené slová v poslednej Valérovej replike ukážky 2?

- A Podstatné meno, podrad'ovacia spojka, častica.
- B Častica, prirad'ovacia spojka, príslovka.
- C Častica, podrad'ovacia spojka, častica.
- D Častica, podrad'ovacia spojka, príslovka.

10 Ktoré tvrdenie vzťahujúce sa na ukážku 2 je pravdivé?

- A Výstup je väčší celok ako dejstvo.
- B Veta v zátvorke sa nazýva autorská/ scénická poznámka.
- C *Príležitosť treba lapiť za vlasy* - je príslovie.
- D Ukážka je dialógom z epického žánra.

Ukážka 3

Anton Pavlovič Čechov – Radosť (úryvok)

„*No tak rýchlo čítajte!*“ Mamka sa poďívala na svätý obraz a prežehnala sa. Tatko si odkášal a začal: „**29. decembra/Decembra** o jedenástej v noci úradník Dmitrij Kuldarov...“
„Bol som so Semionom Petrovičom... je tam všetko **dopodrobna/do podrobna!** No ďalej! Ďalej! Počúvajte!“
„... v opitosti sa pošmykol a spadol pod koňa tam stojaceho fiakristu Ivana Drotova, roľníka z dediny Durykino, Juchnovský okres. Splašený kôň prekročil Kuldarova a pretiahol cez neho sane, v ktorých sedel kupec druhej daňovej skupiny Stepan Lukov, a cválal po ulici, kým ho nezastavili domovníci. Kuldarov, ktorý **spočiatku/zpočiatku** stratil vedomie, bol odvedený na **policajtnú/policajnú** stanicu a prehliadnutý lekárom. Úder v záhlaví...“
„To som narazil do oja, mamka! Kázali mi prikładať studený obklad na zátylok. Tak ste si prečítali? No čo? Vidíte! A rozletelo sa to po celom Rusku! Dajte ich sem!“
Miša schmatol noviny, poskladal ich a strčil do vrecka.

Na ukážku 3 sa vzťahujú úlohy 11 – 15

11 V ktorej možnosti sú obe slová jednovýznamové?

- A obraz, vrecko B skupina, kôň C ulica, zátylok D obklad, noviny

12 Ktorá postava sa v ukážke 8 nespomína?

- A policajt B lekár C obchodník D domovník

13 V ukážke 3 prevláda

- A rozprávací slohový postup. B opisný slohový postup.
C informačný slohový postup. D výkladový slohový postup.

14 V ktorej možnosti sú všetky zvýraznené slová ukážky 3 pravopisne správne napísané?

A 29. decembra, do podrobna, spočiatku, policajtnú

B 29. Decembra, dopodrobna, spočiatku, policajnú

C 29. Decembra, dopodrobna, zpočiatku, policajnú

D 29. decembra, dopodrobna, spočiatku, policajnú

15 Podčiarknutá veta ukážky 3 neobsahuje

A 6 tvrdých spoluhlások, 5 krátkych samohlások, 2 mäkké spoluhlásky.

B 1 obojakú spoluhlásku, 7 samohlások, 3 mäkké spoluhlásky.

C 6 neznelych spoluhlások, 4 znelé nepárové spoluhlásky, 5 krátkych samohlások.

D 6 tvrdých spoluhlások, 4 znelé nepárové spoluhlásky, 3 mäkké spoluhlásky.

Ukážka 4

*Britského moreplavca Jamesa Cooka preslávili jeho tri cesty po Tichom oceáne. Počas nich objavil okrem Antarktídy aj Nový Zéland a Sandwichove ostrovy (dnešné Havajské ostrovy), kde aj rukami domorodcov zahynul. **Skôr ako ich v roku 1773 objavil, disponoval záhadnou mapou južných kontinentov.** Podľa vedkyne Carly Polpettiniovej vlastnil Cook tajnú mapu. Túto portugalskú navigačnú mapu z roku 1762 získal od jedného námorníka z Manily. Bolo na nej vidno časti austrálskeho pobrežia a Torresov prieliv. Ako hovorila povest', tieto krajiny obývalo 150 miliónov ľudí, ktorí vlastnili väčšie bohatstvo ako britskí kolonisti v Amerike. (Nevyjasnené záhady ľudstva)*

Na ukážku 4 sa vzťahujú úlohy 16 – 20

16 Z ukážky 4 vyplýva, že

A Cook získal mapu v r. 1762.
domorodcov.

C Cook zahynul pri morskom nešťastí rukami

B v r. 1773 objavil aj Nový Zéland.
pôvodu.

D Carla Polpettiniová bola vedkyňa britského

17 V ukážke 4 je využitý

A umelecký a náučný štýl.

C publicistický a náučný štýl.

B hovorový a umelecký štýl.

D náučný a hovorový štýl.

18 Pre ukážku 4 platí, že

A sa v nej nachádza 10 rôznych vlastných mien (pomenovaní).

B vo zvýraznenej vete sa nachádzajú dve akostné prídavné mená.

C sa v nej nenachádza ani jedno slovo utvorené skladaním.

D v 5. vete sa nachádza vymedzovacie zámeno.

19 V ktorej možnosti je nesprávne uvedený prisudzovací sklad?

A cesty preslávili B povest' hovorila C Cooka preslávili D moreplavec vlastnil

20 V ktorej možnosti sú obe slová s predponou?

A zahynul, vedkyňa B pobrežie, disponoval C obývalo, preslávili D záhadná, moreplavec

Úlohy 21 – 30 sa nevzťahujú na ukážky

21 V ktorej možnosti sú správne uvedené chýbajúce hlásky z nasledujúcej vety?

Včel_ med je dobrý t_p na liečenie respiračn_ch ochorení detí a dospel_ch v októbr_ až apríl_.

A í, y, ý, ý, í, i B ý, i, ý, ý, i, y C í, i, ý, ý, i, i D ý, y, ý, í, i, i

22 V ktorej možnosti nie sú všetky útvary, v ktorých sa uplatňuje daný slohový postup?

- A Rozprávaci – román, bájka, rozprávanie, novela.
- B Informačný – inzerát, oznam, správa, reklama.
- C Výkladový – prednáška, referát, úvaha, diskusný príspevok.
- D Opisný – žiadosť, charakteristika, umelecký opis, karikatúra.

23 V ktorej možnosti je nesprávny výrok:

- A Bájka je krátky neveršovaný žáner epiky.
- B Anafora je opakovacia figúra.
- C Schéma prerývaného rýmu je *a b c b*.
- D Sonet je lyrická druhová forma so 14 veršami.

24 V ktorej z možností sú všetky slovné spojenia združenými pomenovaniami?

- A žiacka knižka, školský rok, triedny učiteľ
- B Dunajská streda, daždivá sobota, očný chirurg
- C d'atelina lúčna, orol skalný, falošná líška, rumanček pravý
- D ľadový hokej, Teplý vrch, Košický kraj, slovenský reprezentant

25 V ktorej z možností majú slová rovnaký počet slabík?

- A inteligentný, stredoškolský, jednotvárný C gymnázium, univerzita, akadémia
- B Bratislava, profesorský, nadiktovať D radiátor, blankytný, lietadlo

26 Podstatné mená **zrak**, **láska**, **zášť**, **nenávisť** zaraďujeme medzi

A pomnožné. B hromadné. C abstraktné. D látkové.

27 Slovesný tvar **bolo by bývalo** je tvarom

- A prechodníka. C podmieňovacieho spôsobu minulého času.
- B zloženého minulého času. D podmieňovacieho spôsobu prítomného času.

28 V ktorej možnosti sú uvedení iba predstavitelia romantizmu?

- A Janko Kráľ, Ľudovít Štúr, Martin Kukučín, Samo Chalupka
- B Ján Botto, Janko Kráľ, Ľudovít Štúr, Samo Chalupka
- C Ján Botto, Jozef Gregor Tajovský, Ľudovít Štúr, Samo Chalupka
- D Janko Kráľ, Andrej Sládkovič, Ivan Krasko, Samo Chalupka

29 Ktorý zo zápisov priamej reči je správny?

- A „No na jednu noc“, myslel som si: „bude i takáto perina dobrá“.
- B „No na jednu noc“, myslel som si, „bude i takáto perina dobrá“.
- C „No na jednu noc,“ myslel som si: „bude i takáto perina dobrá.“
- D „No na jednu noc,“ myslel som si, „bude i takáto perina dobrá.“

30 V ktorej možnosti sú všetky spoluhlásky *l, ľ a r, ŕ* slabikotvorné?

A dlho, kloktat', brmbolec, britský	C driemať, drgať, mlieko, priateľ
B drzosť, vlčí, mlieky, brúsiť	D kľb, slnko, trň, škvrna

GYMNÁZIUM ŠROBÁROVA